

Teza: wznowienie postępowania dyscyplinarnego

Nadzwyczajny tryb zaskarżenia prawomocnie zakończonego postępowania dyscyplinarnego radców prawnych w postaci wznowienia postępowania jest dopuszczalny. Jednakże wznowienie postępowania dyscyplinarnego z urzędu może nastąpić jedynie w sytuacji określonej w art. 542 k.p.k.

WO – 51/17

POSTANOWIENIE

z dnia 17 maja 2017 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Teresa Famulska

SWSD Piotr Trębicki

Protokolant: Kamila Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2017 r. na posiedzeniu

sprawy radcy prawnego B. C.

z powodu wniosku obwinionego o wznowienie z urzędu postępowania zakończonego orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2014 r., sygn. akt: D-4/2014

postanawia:

1.

stwierdzić brak podstaw do wznowienia z urzędu postępowania w oparciu o art. 542§ 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. i art. 74(1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych;

2.

oddalić wniosek w części opartej na podstawie z art. 70(4) ustawy o radcach prawnych;

3.

kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych.

UZASADNIENIE

W dniu 25 stycznia 2017 r. do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego KIRP wpłynął wniosek radcy prawnego B. C. o wznowienie z urzędu postępowania dyscyplinarnego zakończonego prawomocnym orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP

w Warszawie z 29 kwietnia 2014 r. - sygnatura akt: D 4/2014.

Wnioskodawca, w oparciu o art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74(1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych, wskazał na zaistnienie przesłanek określonych w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. poprzez naruszenie prawa obwinionego do obrony, w szczególności polegające na:

1. rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 r. przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Warszawie sprawy D 4/2014 pod nieobecność obwinionego radcy prawnego, mimo wcześniej złożonego przez obwinionego, którego obecność na rozprawie była obowiązkowa, wniosku o odroczenie rozprawy z uwagi na niemożność stawienia się tj. wystąpienie okoliczności od niego niezależnych,
2. naruszenie art. 70(4) ustawy o radcach prawnych poprzez nie doręczenie z urzędu obwinionemu odpisu orzeczenia z 29 kwietnia 2014 r. w sprawie D 4/2014 wraz z uzasadnieniem, co w konsekwencji skutkowało uprawomocnieniem się tego orzeczenia i uniemożliwiło obwinionego wniesienia środka odwoławczego od tego orzeczenia.

Radca prawny B. C. wniósł o uchylenie wskazanego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i umorzenie postępowania.

W uzasadnieniu podniesiono, iż w dniu 29 kwietnia 2014 r. po przeprowadzeniu rozprawy w sprawie D 4/14 OSD wydał orzeczenie, na mocy którego obwiniony radca prawny B. C. został zawieszony w prawie wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 1 roku. W dniu 28 kwietnia 2014 r. obwiniony złożył wniosek o odroczenie rozprawy, wyznaczonej na dzień następny z uwagi na zaistnienie nieprzewidzianych okoliczności, uniemożliwiających mu stawiennictwo na rozprawie dyscyplinarnej, na której stawiennictwo było obowiązkowe.

Sąd dyscyplinarny I instancji dysponował pismem obwinionego przed rozpoczęciem posiedzenia. OSD nie uwzględnił argumentacji podniesionej przez obwinionego, popartej załączonymi dokumentami i przeprowadził rozprawę pod jego nieobecność. Obwiniony nie otrzymał odpisu orzeczenia z 29 kwietnia 2014 r. wraz z uzasadnieniem.

Obwiniony, mając na względzie powyższą okoliczność, złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od tego orzeczenia. Wniosek ten nie został uwzględniony. Orzeczenie w tym zakresie było niezaskarżalne. W tej sytuacji orzeczenie stało się orzeczeniem prawomocnym, kończącym postępowanie w sprawie.

W ocenie obwinionego, uzasadnia to wznowienie z urzędu postępowania dyscyplinarnego. Prawo obwinionego do obrony jest jednym z praw zasadniczych, gwarantowanych Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej i rozwiniętych w przepisach prawa karnego formalnego, a w szczególności w art. 6 k.p.k. W niniejszej sprawie OSD nie uwzględnił wniosku o odroczenie rozprawy i uznał niestawiennictwo obwinionego radcy prawnego B. C. za nieusprawiedliwione, przeprowadził rozprawę in absentio i wydał orzeczenie. Konsekwencją decyzji Sądu było pozbawienie obwinionego możliwości obrony.

Kolejnym naruszeniem procedury przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Warszawie było niedoręczeniu z urzędu obwinionemu odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

Przepis art. 70 (4) ustawy o radcach prawnych jest normą bezwzględnie obowiązującą. Oznacza to, że wydając orzeczenie, bez względu na obecność lub nieobecność stron postępowania, Sąd z urzędu doręcza odpis orzeczenia, kończącego postępowanie wraz z uzasadnieniem. Strony mają prawo do wniesienia środka odwoławczego od tego orzeczenia.

W niniejszej sprawie OSD nie wykonał tego obowiązku, w związku z czym obwiniony nie został

w sposób prawidłowy poinformowany o orzeczeniu, które uprawomocniło się bez możliwości wniesienia środka zaskarżenia.

Wnioskodawca podniósł, iż argumentacja zawarta w orzeczeniach Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Warszawie oraz Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, odmawiających mu przywrócenia terminu do wniesienia odwołania,

sprowadzała się do stwierdzenia, iż mógł się on zapoznać z orzeczeniem OSD w jego sekretariacie i na tej podstawie wnieść środek zaskarżenia. W ocenie wnioskodawcy stanowi to samo w sobie naruszenie art. 70(4) ustawy o radcach prawnych. Wskazany przepis w sposób nie budzący wątpliwości nakłada na Sąd określony obowiązek, którego niedopełnienie nie może rodzić konsekwencji negatywnych dla obwinionego.

Wnioskodawca wskazał też, że składając wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania

podawał, iż w innej sprawie, rozpatrywanej przeciwko niemu przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Warszawie, orzeczenie to zostało mu doręczone wraz z uzasadnieniem z urzędu, na

podstawie wskazanego wyżej przepisu ustawy o radcach prawnych.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. ustalił i zważył, co następuje:

Wniosek radcy prawnego B. C. o wznowienie postanowienia nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 stycznia 2017 r., sygn. akt: SDI 42/16 uznał, że nadzwyczajny tryb zaskarżenia prawomocnie zakończonego postępowania dyscyplinarnego radców prawnych w postaci wznowienia postępowania jest dopuszczalny, gdyż nie ma podstaw do tego, by uznać, że przepis art. 74 (1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych odsyłający do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego wyłączał z zakresu odesłania jakiegokolwiek stosowanie przepisów rozdziału 56 tego kodeksu.

Obwiniony w swoim wniosku powołał się na dwie okoliczności: rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność, która była obowiązkowa (art. 542 §3 w zw. z art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. art. 74(1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych) oraz naruszenie art. 70(4) ustawy o radcach prawnych poprzez nie doręczenie z urzędu odpisu orzeczenia z 29 kwietnia 2014 r. w sprawie D 4/2014 wraz z uzasadnieniem.

Tylko pierwsza z tych okoliczności została wymieniona pośród ustawowych podstaw wznowienia postępowania. Art. 542 §3 w zw. z art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. stanowi bowiem, iż postępowanie wznowia się z urzędu w przypadku, gdy sprawę rozpoznano podczas nieobecności obwinionego, którego obecność była obowiązkowa.

Zgodnie ze stosowanym odpowiednio art. 374 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym w dniu rozprawy przed Sądem I instancji, tj. w dniu 29 kwietnia 2014 r., obecność obwinionego na rozprawie głównej była obowiązkowa, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Wyjątek w tym zakresie stanowił art. 377 § 3 k.p.k. przewidując m.in. prowadzenie rozprawy pod nieobecność obwinionego zawiadomionego o terminie, jeżeli nie stawił się na rozprawę bez usprawiedliwienia.

Z akt sprawy Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Warszawie o sygn. D 4/2014 wynika, że na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2014 r. obwiniony nie stawił się. Wezwanie na rozprawę zostało doręczone na adres kancelarii obwinionego w dniu 28 marca 2014 r. (k.236-237). Z protokołu rozprawy z dnia 29 kwietnia 2014 r. wynika, że w czasie jej prowadzenia do akt postępowania nie wpłynął wniosek obwinionego zawierający usprawiedliwienie nieobecności. W związku z tym, z powołaniem się na wspomniany przepis art. 377 § 3 k.p.k., OSD postanowił prowadzić rozprawę bez udziału obwinionego uznając, że jego obecność na rozprawie nie jest niezbędna (k. 243). Rozprawę prowadzono w godz. 11.25-12.40 (k. 243-245).

Dopiero po zakończeniu rozprawy, o godz. 15.00 do sekretariatu OSD wpłynęło, przesłane faxem 28 kwietnia 2014 r., godz. 18.50, pismo obwinionego zawierające usprawiedliwienie nieobecności i wniosek o odroczenie rozprawy (k. 258). Zatem, nie jest prawdziwe twierdzenie obwinionego, że Sąd I instancji w trakcie przeprowadzania rozprawy dysponował informacją o wniosku obwinionego o jej odroczenie i wniosku takiego nie uwzględnił.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ustalił również, że - wbrew twierdzeniom obwinionego zawartym we wniosku o wznowienie postępowania - postanowienie OSD o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia odwołania zostało przez obwinionego zaskarżone. W dniu 12 maja 2015 r. WSD wydał

postanowienie o utrzymaniu w mocy tego postanowienia (WO-168/14).

Wypada też przypomnieć, że nawet wystąpienie nagłej przyczyny nieobecności wymaga podjęcia takich aktów staranności, by obwiniony skutecznie zapobiegł prowadzeniu rozprawy pod jego nieobecność np. poprzez komunikację telefoniczną z sekretariatem sądu w celu upewnienia się, czy wniosek o odroczenie rozprawy dotarł we właściwym czasie – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2010 r.; IV KK 361/09.

Reasumując, w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Warszawie, prowadząc rozprawę w dniu 29 kwietnia 2014 r. miał podstawy do tego, by zastosować przepis art. 377 § 3 k.p.k. i odstąpić od uznania obecności obwinionego za obowiązkową, co czyni niezasadnym wniosek o wznowienie postępowania w oparciu o podstawę z art. 542 § 3 w zw. z art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że wznowienie postępowania z powodu uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., możliwe jest wyłącznie z urzędu. Z tych względów strona - nie dysponując w tym zakresie własnym wnioskiem o wznowienie postępowania - może, w oparciu o treść art. 9 § 2 k.p.k., jedynie zasygnalizować organowi procesowemu potrzebę podjęcia czynności z urzędu - postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2016 r.; III KO 66/16, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2016 r., V KO 83/16, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 kwietnia 2014 r.; II AKo 37/14, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r.; SDI 32/05.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny stwierdził brak podstaw do wznowienia z urzędu postępowania w tym zakresie z przyczyn wskazanych wyżej.

Natomiast, jak zaznaczono już wcześniej, nawet ewentualne naruszenie przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Warszawie art. 70(4) ustawy o radcach prawnych, nie mieści się w kategorii bezwzględnych podstaw odwoławczych ani wśród innych podstaw wznowienia postępowania przewidzianych w rozdziale 56 kodeksu postępowania karnego.

Z tych przyczyn wniosek w tej części oddalono.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.